

МІРИ ДАВНІХ СЛОВ'ЯН

ЗМІСТ

Створення світу	3
Священний камінь Алатир	5
Про Велеса	6
Як Велес Азовушку звільнив	6
Як Велес пішов в Азов-гору	7
Велес і чарівні гуслі	9
Як Велес людей учив	10
Велес — хранитель Чорного Каменю	12
Велес і Ясуня	15
Перун і Скіпер-звір	18
Про Дажбога	22
Дажбог і Рось	22
Дажбог і Златогорка	24
Дажбог і Марена	25
Чорнобог	27
Як на землі виникли ріки	30
Ріка Волга	30
Ріки Кама й Ока	30
Ріка Алатирка	32
Семаргл Сварожич і Купалиця	33
Весілля Хорса і Зорі-Зоряниці	35
Денниця — Син Хорса	37
Як Китоврас побудував храм Всевишнього	39
Стрибог	40
Морський Цар	41
Про Святогора	42
Пророкування Святогору	42
Святогор та Іван	43
Святогор і Чорний Камінь	45
Садко і дочка Морського Царя	47

Створення світу	3
Священний камінь Алатир	5
Про Велеса	6
Як Велес Азовушку звільнив	6
Як Велес пішов в Азов-гору	7
Велес і чарівні гуслі	9
Як Велес людей учив	10
Велес — хранитель Чорного Каменю	12
Велес і Ясуня	15
Перун і Скіпер-звір	18
Про Дажбога	22
Дажбог і Рось	22
Дажбог і Златогорка	24
Дажбог і Марена	25
Чорнобог	27
Як на землі виникли ріки	30
Ріка Волга	30
Ріки Кама й Ока	30
Ріка Алатирка	32
Семаргл Сварожич і Купалиця	33
Весілля Хорса і Зорі-Зоряниці	35
Денниця — Син Хорса	37
Як Китоврас побудував храм Всевишнього	39
Стрибог	40
Морський Цар	41
Про Святогора	42
Пророкування Святогору	42
Святогор та Іван	43
Святогор і Чорний Камінь	45
Садко і дочка Морського Царя	47

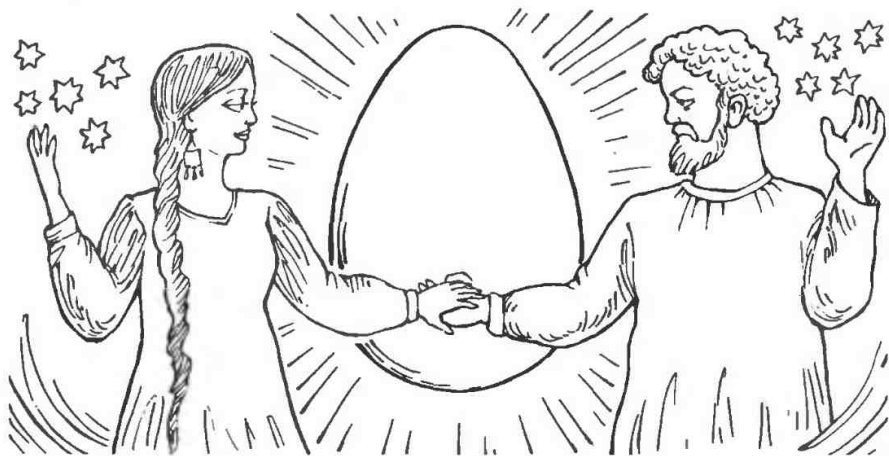
СТВОРЕННЯ СВІТУ

Колись давним-давно світ ховався у п'їтмі. З волі Всевишнього з'явився Золоте Яйце. У ньому був бог Рід. Саме він дав початок усьому, що з'явилося потім на землі.

Рід народив Любов — Ладу-матінку. Разом вийшли вони із Золотого Яйця і створили стільки зоряних світів, що їх дотепер ніхто порахувати не може. У числі цих світів був і наш земний світ.

Сонце, що світить над нами, вийшло з обличчя Рода. Темні ночі склалися із дум Рода. Місяць, що не дає землі вночі зануритися в морок, вийшов із грудей Рода. Зірки розсипалися на нічному небі з очей Рода. Ранкові й вечірні зорі з'явилися із брів Рода. Швидкі вітри — це дихання Рода.

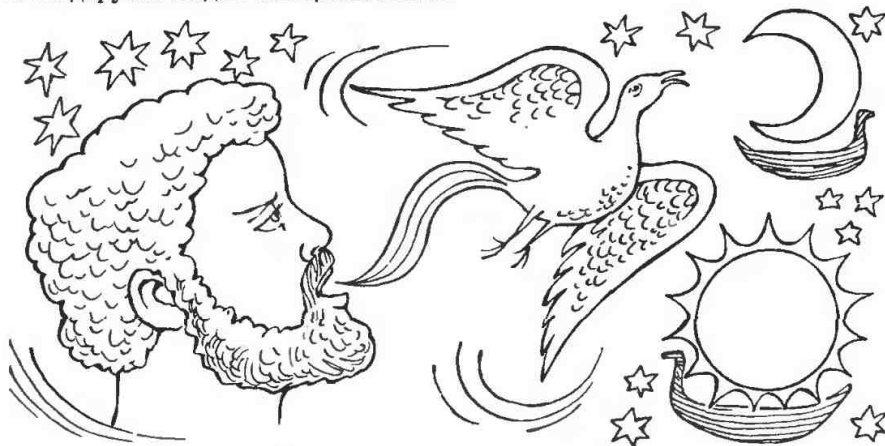
Природа — це все, що створив Рід. Цей бог відокремив Правду від Кривди (Неправди).

Коли Рід на своїй вогненній колісниці перетинав небо, виникла Блискавка, загримів Грім. Богові сонця Ра Рід подарував золотий човник, на якому сонце випливає на небо. Місяцеві ж ясному Рід подарував срібний човник. Щоночі Місяць виходить на ньому в нічне небо.

З вуст Рода вийшов птах Мати Сва — Дух Божий. Потім з'явився Сварог — Небесний Батько. Саме Небесному Батькові Рід передав завершення створення світу. Сварог став хазяїном земного Світу, владикою Божого Царства. Щоб небо ніколи не впало на землю, Сварог підпер його дванадцятьма стовпами.

Для молитов і прославляння Всевишній Рід створив бога Барму. Барма подарував людям священні книги.

Потім Рід створив Великий Океан.

Коли Великий Океан спінився, із нього вийшла Світова Качечка. Вона народила безліч богів: гарних і поганих.

Потім Рід народив Корову Земун і Козу Седунь. З їх молока з'явився Молочний Шлях.

Потім Рід створив камінь Алатир. Цим чарівним каменем він став зби-
вати молоко корови і кози. Коли з молока вийшло масло, з'явилася Мати
Сира Земля, на якій і живуть усі люди.

СВЯЩЕННИЙ КАМІНЬ АЛАТИР

На самому початку часу на землі з'явився білий палаючий камінь Алатир. Світова Качечка, що плавала в Молочному Океані, підняла його із самого дна. Качечка вирішила сховати Алатир у своєму дзьобі, адже він був дуже маленьким.

Богові Сварогу це не сподобалося. Він знав, що в камені Алатирі сховані чарівна сила, і не хотів, щоб ця сила була захищена. Сварог вимовив чарівне Слово, і камінь став рости. Дзьоб Качечки був не настільки сильний, щоб удержати камінь, який весь час ріс, і їй довелося випустити Алатир. І саме в тому місці, де камінь Алатир торкнувся землі, стоїть тепер Алатирська гора.

Усі знають, що палаючий камінь Алатир — це священний камінь. Його навіть вважають посередником між людиною і Богом. Одні кажуть, що він дуже маленький, інші стверджують, що він дуже великий. І перше й друге — правда. Він і «малий та досить холодний», і «великий, як гора». А ще кажуть, що він важкий, як сама земля, і легкий, як пір'інка Світової Качечки. Після того як на землі виросла Алатирська гора, білий палаючий камінь ніхто не зміг підняти.

Боги народжувалися завдяки Алатиру. Коли Сварог ударяв по каменю своїм чарівним молотом, вони виникали з іскор, що сипалися по всій землі. Ще Алатир вважають вітварем — каменем-жертвником Усевишнього, тому що саме на цьому камені був побудований священний храм.

Як Велес Азовушку звільнив

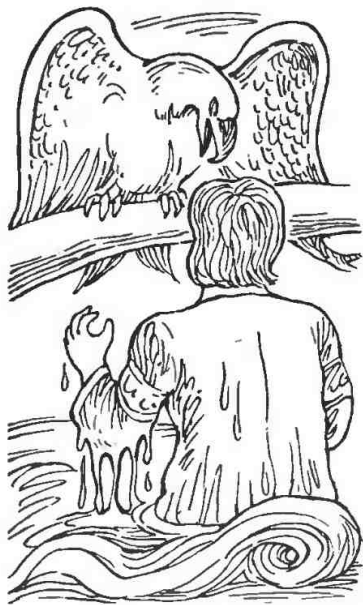
Бог Рід народив Велеса. Цьому богові було призначено підготувати землю до явлення Вишнього. Тому Велес спустився до людей, тварин і чарівних племен. Так і повинний був він жити серед усього живого.

Але страшні горе спіткало його. Бог Пан, син Вія, царя підземного світу, вирішив викрасти маленького Велеса. Він узяв його колиску своїми сильними руками і піднявся високо в небо. Так і полетіли вони над океаном. Велес не підкорився Панові. Він став рости і ставав усе більшим та більшим, усе важчим і важчим. Пан не зміг утримати таку велику дитину. Колиска разом із дитиною упала в бурхливий океан.

Але Велес не потонув. Хвилі дбайливо принесли його до берегів великого півострова. Пізніше цей півострів назвали Тавридою.

Коли могутній Велес зійшов на берег, то побачив там страшного Шуліку, який тримав усі довколишні землі в страсі. Метою злого Шуліки було завоювати Царівну Лебідь, що була духом всього Азовського моря. Велес вирішив битися із Шулікою. Коли грізний ворог був переможений, Царівна Лебідь сердечно подякувала своєму визволителеві. Було в Царівни Лебідь ще одне ім'я — Азовушка. Її батьками були Сварог та Сва.

Азовушка щиро покохала Велеса. Вони вирішили одружитися. Одружилися — і жили довго та щасливо на славному острові Буяні, що на Азовському морі. І тепер перед їхнім палацом ще ростуть чарівні дуб та ялина.

Настали одного разу для людей погані часи. Жадібний і злий бог Дий став вимагати від них надто велику данину. Тому люди перестали давати Дію жертви. Він дуже розсердився і став карати всіх, кого вважав відступниками. Люди не могли більше терпіти цього і звернулися за допомогою до Велеса.

Бог Велес погодився допомогти людям. Він вступив у боротьбу з Дієм і здолав його. Потім зруйнував небесний палац цього злого бога, побудований з орлиних крил. Щоб Дий більше ніколи не міг шкодити людям, Велес скинув його з неба в підземне царство Вія.

Після цього люди ще більше полюбили Велеса. День і ніч вони співали йому хвалебні пісні, прославляли переможця.

Злий Дий опинився під землею. Ласкавими словами він умовив Вія допомогти йому. Так Дий знову піднявся на Землю. На честь такої події бог вирішив влаштувати великий бенкет. Навіть Велеса запросив Дий на своє свято. Він ніби хотів помиритися з ним. Як тільки Велес прийшов на цей бенкет, Дий запропонував йому випити чашу. Велес не знав, що в чаші отрута, і тому випив її. Після цього Велес відразу потрапив у царство Вія. Його заточили в найдальшу, найтемнішу і найхолоднішу печеру.

Як тільки Азовушка взнала про лихо, що спіткало її чоловіка, кинулася вона на допомогу. Спустилася Лебідонька до Вія і вмовила його відпустити Велеса. Вій погодився.

Щоб вийти на землю, Велесу й Азовушці довелося пройти безліч підземних залів, минати безліч палаців. Вони вже зраділи, що зовсім скоро вийдуть із царства Вія, але біля самого виходу із печер вони почули голос Всевишнього: «Ти, Азовушко, вірна дружино, можеш вийти назовні так само, як і ввійшла. А ти, Велесе, втратив уже своє тіло, залишив його в підземному темному царстві. Тому щоб вийти, доведеться тобі знову народитися. Народитися, пропустивши попереду себе багато й багато поколінь...»

Велесу довелося залишитися в підземному царстві. Але й Азовушка залишилася з ним, не захотіла вона покинути свого чоловіка. Закрилася Азов-гора, залишилися вірні чоловік із жінкою чекати, коли ж знову настане для них щасливий час.

Коли ж ці часи прийшли, Велес умирав і народжувався, а потім знову помирав. У різних постатях приходили вони на землю. Ким тільки не побував Велес! Ким тільки не побувала його вірна дружина Азовушка!

Коли Велесу прийшов час народитися вдруге, його матір'ю була Корова Амелфа. Народилася у Велеса і сестра. Звали її Алтинка. Батьком же Велеса був сам бог сонця Ра.

Велес і Алтинка були ще зовсім маленькими, коли Амелфа відпустила їх вивчати грамоту. Зі священної книги брат і сестра взнали, що колись давним-давно Сварожичі й Дієвичі звільнили хмар-корів із полону Вія. А звільнивши їх, Сварожичі забрали їх собі. Саме ці корови були сестрами їх матері Амелфи. Пожаліли Велес із Алтинкою своїх тіток і вирішили їх звільнити.

Як тільки брат і сестра добралися до хмар-корів, то погнали їх до Азов-гори. Але Сварог і Сварожичі вирішили не віддавати свою здобич без боротьби. Дажбог кинувся в погоню за Велесом і Алтинкою. От він уже і наздогнав їх. От він уже й відбирає корів у викрадачів. Але тут Велес дістав свої чарівні гуслі й став на них грати. А потім заспівав. Дажбог так заслухався, що забув про все на світі. Він попросив Велеса обміняти корів на чарівні гуслі. Бог Велес погодився. Так хмари-корови повернулися до Азов-гори.

Бог Велес завжди піклувався про людей. От якось прийшов він до Сва-рога і попросив його викувати плуг. Важко людям без плуга землю орати.

Але що плуг без коня? І Сварог викував для бога Велеса і залізного коня під стать плугу.

Коли робота була готова, Велес прийшов до людей і став навчати їх хліборобству. Навчив кожного, від малого до великого, як сіяти і жати, як варити пшеничне пиво.

Щоб людям краще жилося, Велес вирішив навчити людей вірі й мудрості. Легше стало жити людям, коли Велес навчив їх, як правильно робити жертвоприношення, як читати по зірках. Потім Велес навчив людей грамоті, дав перший календар. Він розділив людей на стани, дав перші закони.

Але були й такі люди, що зовсім не хотіли вчитися. Таких Велес відразу бачив і сильно карав. От бувало йде ледар назустріч Велесові, а той його міцно так за руку схопить і тягне за собою.

Ледарі стали за покарання на Велеса ображатися. А потім вирішили піти і поскаржитися Амелфі. Амелфа була доброю і стала сварити сина. Велес дуже засмутився, що мати ніяк його зрозуміти не хоче. Тому і вирішив він розвіятися-розгулятися. Зібрав він своїх воїнів і пішов бенкет справляти в найближчому селі. Коли вся дружина нагулялася, наїлася, напилася, то вирішили вони помірятися силою. Починалася та справа жартом, а потім на справжнє побойище перетворилася.

Велес побачив, що справа погана, і вирішив розняти тих, хто б'ється. Але ж ба! Один чоловік так загрався, що вдарив із усієї сили Велеса по вуху.

Велес сильно на нього розсердився. Скликав усю свою дружину — усі лісові жителі прийшли Велесу допомагати. Отут тільки й почався справжній бій.

Чоловіки як побачили, хто проти них битися вийшов, знову побігли до Амелфи. Просили її, щоб вона їм захист дала і заспокоїла Велеса. Матінка вирішила покликати свою молодшу дочку Алтинку. Алтинка все вислухала і побігла до Велеса. Забрала вона його з поля бою, підвела до матінки. Матінка подивилася на Велеса, нічого не сказала, тільки замкнула буйного сінка в льох.

Залишилася дружина Велеса без свого воєводи. Отут і розійшлися люди по-справжньому, розійшлися що було сил. Стали вони бити лісових жителів, стали гнати їх назад.

Неподалік від поля бою проходила Алтинка. Побачила вона, що відбувається, пожаліла лісовий люд і вирішила випустити Велеса. Побігла і відкрила льох.

Велес, як почув про бій, сильно розлютився. Вибрав надворі найбільший дуб, вирвав його з коренем і побіг на допомогу своїй дружині. Люди тільки побачили розлюченого Велеса, відразу скорилися. Приносили Велесу золото і срібло. А потім його і славити стали.

Недовго думав Велес, вирішив з людьми помиритися. Усі підношення прийняв, мирову випив. І тепер по всій Русі стали славити бога Велеса.

Набридло Велесу все вдома та вдома жити. От і вирішив він по білому світу походити, поплавати по буйних морях. Зібрав він своїх товаришів і в дорогу рушив.

Багатьом людям і богам допоміг Велес. Багатьох злих духів убив. Він допоміг богові Перуну звільнитися від полону і перемогти ворога свого.

Ворогами Велеса були Дий і Вій. От Велес боровся і з ними, і з тими людьми, що у них вірили та поклонялися їм. Здавалося, що війна ця ніколи не скінчиться і земля не витримає стільки ненависті. Не стерпів і сам Велес стільки ненависті, тому й вирішив покаятися перед Всевишнім.

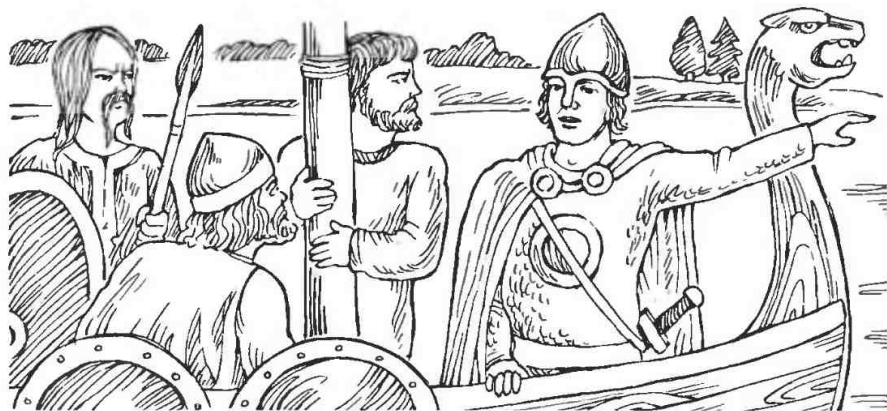
Прийшла пора Велесові по Чорному морю в похід вирушити. Підняла його дружина вітрила, понісся корабель по хвилях.

Подивився Велес на своїх друзів-корабельників і сказав їм:

— Скільки ж ми з вами людей погубили! Тепер свою душу настав час рятувати! Тому поїдемо ми всі до Алатиря.

— А де ж цей камінь Алатир? Чи довго їхати до нього, чи довго плисти?

— Морем вітер дожене корабель до гирла Ра-ріки і Смородинки, потім позаду залишиться острів Буян. По ріці Смородинці — пряма дорога до Алатиря. Уся дорога сім тижнів триватиме.

Але дорога ця не така проста. Адже її охороняють гірські велетні. Як тільки бачать вони, що корабель неподалік пливе, кидають з високих гір каміння. Скільки ж кораблів потонуло! Небезпечна дорога.

Є до Алатиря-каменя й інша дорога. Тільки на тій дорозі багато морів лежить: Земне, Атлантидське, Біле. Та потім ще і ріками доведеться спускатися! Дорога років двісті займе!

Тому вирішили Велес і його дружина йти прямою дорогою. Доплив корабель до гирла Ра-реки, до гори Сарацинської. Час тепер на землю сходити.

Піднявся Велес із дружиною своєю на вершину Сарацинської гори. От уже до середини гори добралися наші подорожани. Побачив Велес на тій горі величезний череп. Стукнув Велес ногою цей череп і пішов далі своєю дорогою. Але тут почув віщий голос:

— Навіщо ж ти череп ногою вдарив? Чи знаєш ти, що це голова славного воїна? Чи знаєш, що воїн цей силою тобі рівний був?

А Велес собі далі йде. Бачить він — лежить Чорний Камінь. А на тім камені напис вибитий:

«Перестрибнеш Чорний Камінь —
Тут навіки застрягнеш!»

Велес і не повірив, уже ногу заніс, та тільки стримало його щось. Не став він перестрибувати.

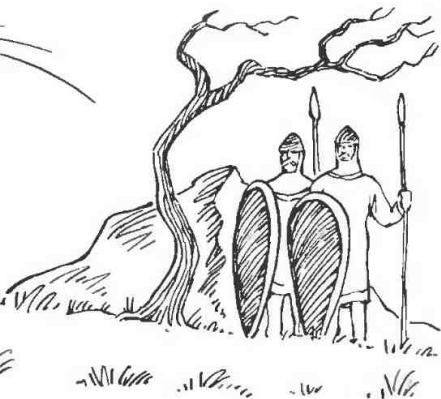

І тут з'явилися перед Велесом духи гір — Горині. Стали вони випитувати, відкіля і куди Велес шлях тримає. А Велес і відповідає:

— Тільки у храмі Всевишнього мене чекає порятунок, тільки в молочній ріці очищення.

— Коли ти туди шлях тримаєш, то ти і за нас помолись, могутній Велесе! — попросили його Горині.

З тим Велес свій шлях і продовжив. Поплив він спочатку по Ра-реці, потім по Смородинці. І добрався до Сварги.

І молився він у храмі Всевишнього, і просив у Бога прощення за великі гріхи, просив і за дружину свою, і за Горинь. Потім і Велес, і вся його дружина в молочній ріці викупалися, голови свої буйні остудили.

Після того вся Велесова дружина в зворотний шлях вирушила. І от знову Велес на горі Сарацинській. І знову він перед Чорним Каменем стоїть. Не витримав він, став його перестрибувати. А хіба можна жартувати з древніми пророкуваннями? Так Велес і став Стражем ріки Смородини, Ра-ріки і Чорного Каменю. Навіки він тут залишився.

З давніх-давен був у Велеса товариш — Перун. Ніколи вони не розлучалися, ніколи не сварилися. А як же інакше? Адже саме Велес Перуна звільнив, лютого ворога допоміг йому перемогти. Тепер Скіпер-звір, колишній Перунів суперник, нікому біди не принесе.

І тривала б ця дружба ще цілі віки. Тільки з'явилася в житті богів перешкода. Обидва вони закохалися у красуню. Це була Діва. Довго боролися один з одним Перун і Велес за кохання Диви. Тільки вона Перуна вибрала. Велес же ні з чим залишився.

Та тільки не здався він. Все залицявся до Диви. От вона і піддалася його чарам. Народила Діва Велесу дитину — Ярила. Але все одно більше кохала Перуна. От Велес і пішов, куди очі дивляться. Адже важко чоловічому серцю витримати, коли йому відмовляють!

Так ішов Велес, ішов і прийшов до річки Смородини. На тій річці зустрів він трьох велетнів. Це були Дубиня, Гориня й Усиня. Дубиня виривав дуби, Гориня перевертав гори, а Усиня вусом ловив у Смородині осетрів.

Що тут робити? Разом же веселіше! Назвалися всі четверо братами. Та й поїхали всі разом далі. Захотілося їм переправитися через Смородину. Тільки зробити це не так-то просто!

Один Усиня здогадався: розкинув вуса через річку, і тоді по вусах, як по мосту, усі перейшли на той бік. А біля річки тієї стояла маленька крива хатинка на курячих ніжках.

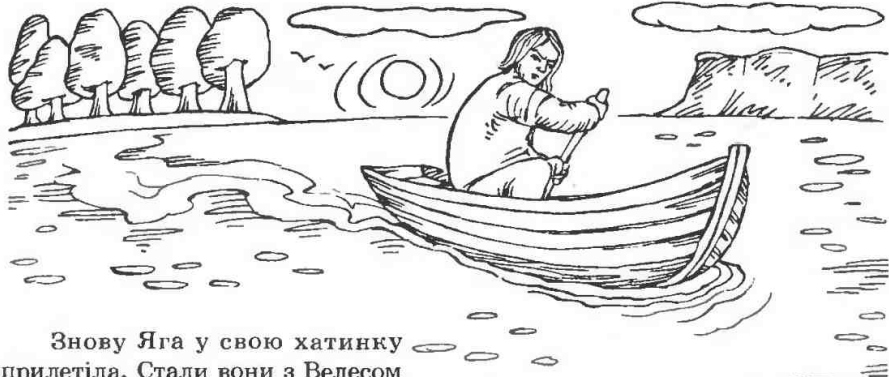
Велетні стали думати-гадати, що ж це за хатинка така. А Велес сказав, що це будинок Бурі-Яги. Раніше Буря-Яга була Ясунею Святогорівною. І були вони з Велесом чоловіком та жінкою. Але потім Велес покинув її. Не пережила того Ясуня і від горя перетворилася на Бурю-Ягу.

Зайшли всі четверо в хатинку. Озиралися. А там нікого і немає. Так і переночували вони непрошеними гістьми. Зранку пішли трое в ліс на полювання, а в будинку залишився тільки Гориня.

Через якийсь час небо стемніло, весь пил дорожній піднявся в повітря, дерева до землі-матінки пригнулися. Виглянув Гориня і бачить: летить Буря-Яга у вогненній ступі, за собою слід замітає. Стали вони боротися. Програв Гориня Бурі-Язі бій. А вона весь обід з'їла та й геть полетіла.

Наступного дня те ж з Дубинею сталося, а на третій — з Усинею. І от у будинку залишився сам Велес.

Знову Яга у свою хатинку прилетіла. Стали вони з Велесом боротися. Та тільки впізнала Яга Велеса, чоловіка свого, відразу йому скорилася. І стали вони знову чоловіком та жінкою.

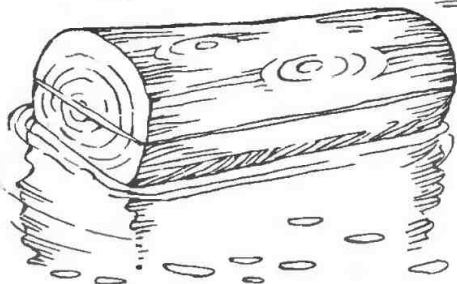
Тільки Амелфа, мати Велеса, як про це довідалася, дуже розсердилася.

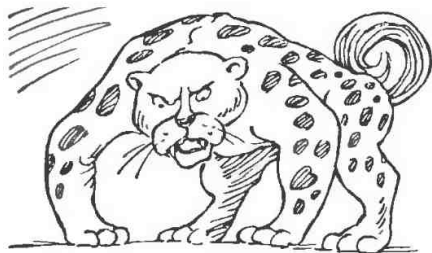
— Ти, сину мій, бог Велес! Як міг одружитися із відьмою? — докоряла вона синові.

Але Велес не хотів відступати. Тому і вирішила Амелфа знищити Ягу. Натопила вона лазню, покликала туди Ягу попаритися. А потім двері заклотила. Згоріла Яга в лазні. Щоб Велес не знайшов свою дружину, Амелфа заточила тіло Яги в труну-колоду і пустила плавати по Хвалинському морю.

Тільки небесні боги все розповіли Велесу. Тоді він знайшов Ягу й оживив її. Та тільки Вишній такий закон сказав: «Не можна одружитися, якщо матуся рідна того не дозволяє». Тому довелося Велесу залишити Ягу. Дуже засмучувався бог Велес, сильно горював. Адже не впізнала його матуся рідна в Язі Ясуню Святогорівну. Не благословила їх на щасливе життя.

Довелося Язі повернутися у свою хату коло річки Смородини. Але потім вона знову приходила до Велеса, тільки в іншому вигляді.

Перун був дуже могутнім богом. Коли він був зовсім ще маленьким, на Землю Руську прийшов Скіпер-звір. Він закопав Перуна глибоко під землею й украв його сестер. Їх звали Жива, Марена і Леля.

Триста років ніхто про Перуна нічого не чув. Триста років просидів Перун у підземеллі. Тільки через триста років птиця Мати Сва покликала Сварожичів, щоб ті визволили Перуна.

За першим покликком Сварожичі прилетіли. Стали на чарівних птахів перетворюватися: Велес перетворився на птаха Сирина, Хорс — в Алконоста, Стрибог — у птаха Стратим.

Піднялися птахи в небо, на пошуки Перуна полетіли. Увесь Білий Світ облетіли птахи. Прилетіли до Скіпера-звіра і стали в нього про Перуна розпитувати. Скіпер-звір нічого говорити Сварожичам не хотів. Та тільки як же від Сварожичів убережешся? Молодці за допомогою Бурі-коня знайшли підземелля, де Перун спав мертвим сном.

Ніяк Перуна без живої води не розбудити. Сварожичі вирішили попросити чарівного птаха Гамаюн про допомогу.

— Швидкий птах Гамаюн! Злітай до Рілейських гір, що за Східним морем лежать. На горі Березані колодязь із Сур'єю стоїть! Принеси із колодязя живої води!

Гамаюн злітала за широке море і принесла живої води. Обмили Сварожичі нею Перуна. А потім напоїли його медяною Сур'єю. Тільки підвівся Перун на свої ноги сильні, затряслися гори, зашумів вітер, загримів голос:

— Шлях мій до Скіпер-звіря лежить! Відплачу йому за всі лиходійства!

Але спочатку Перун вирушив до Лади-матінки просити її благословення. Дала Лада-матінка благословення богові Перуну. Тоді пішов він у Темне царство до Скіпера-звіря.

Так тільки не так-то просто потрапити в Темне царство. На шляху застави стоять. Обійти їх ніяк не можна.

Їхав Перун, їхав і от опинився біля першої застави. Під'їхав Перун до застави. Це був величезний густий ліс. Як пройти через нього, коли кожна гілочка з іншою гілочкою сплетена? Як проїхати, коли корені подорожанина за ноги хапають, ледь не під землю тягнуть?

Але Перун крикнув лісові гучним голосом:

— Якщо не відкриєш переді мною стежину, якщо не пропустиш мене, подую — дерева пригнуться, тупну — стовбури на дрібні трісочки розлетяться!

Ліс і розступився. А Перун далі пішов. Тільки тепер на його шляху швидко ріка розлилася. Та така вона була буйна, що хвилі до самого неба піднімалися. Як пройти через неї Перуну?

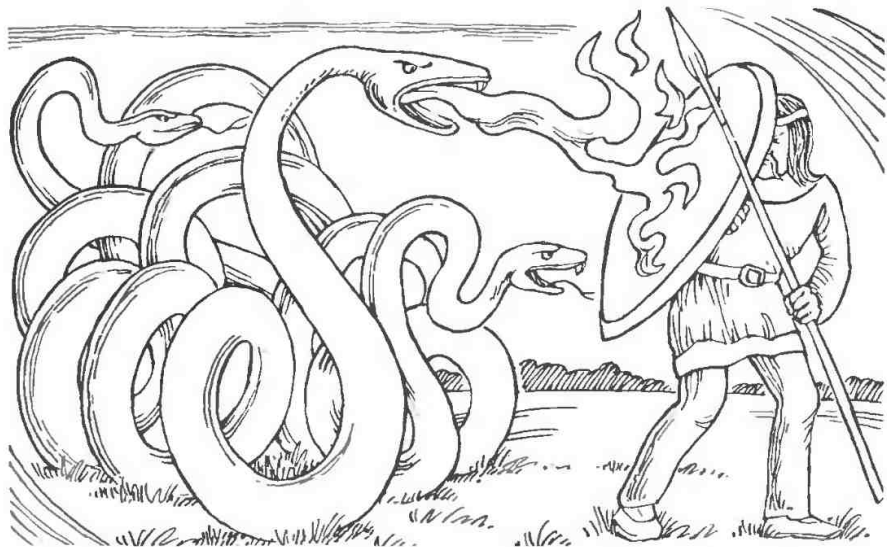
— Якщо не пропустиш мене, буйна ріка, вип'ю тебе до дна!

Розступилася перед Перуном ріка, а він далі пішов. І отут перед Перуном стали високі гори.

— Пропустіть мене, гори! Інакше пройду між вами, плечі свої розправлю, ви і попадаєте!

І гори Перуна пропустили. Поїхав Перун далі і наїхав на дивовижних змій. Із пащ цих змій било жарке полум'я. Змії стали Перуна вогнем палити. Ледве дим розвіявся, як побачив Перун, що пасуть цих змій три його сестри: Жива, Марена і Леля, яких триста років тому викрав Скіпер-звір.

Перун схопив своїх сестер за руки і повів їх до Рипейських гір: нехай зануряться в молочну ріку, у сметанне озеро, щоб стати такими ж, як раніше.

Довів їх Перун до молочної ріки, а сам вирушив до палацу Скіпера. Ну і палац собі звір вибудував! Стіни суцільно з кісток людських, навколо палацу стоїть із черепів паркан. І отут сам Скіпер-звір вийшов назустріч Перуну:

— Як не побоявся ти прийти сюди? Адже я — великий цар! Можу підійти до стовпа небесного, можу схопити колечко булатне і повернути всю Землю на синє Небо! Тоді змішаються земне з небесним!

На ті слова нічого Перун не відповів. Схопив він свій спис і став колотити ним Скіпера. Тільки Скіпер-звір засміявся і сказав:

— Ти хто такий, щоб зі мною силою мірятися? Мені смерть на роду написана тільки від Перуна Сварожича. Тільки і тієї смерті не бувати. Адже Перун глибоко під землею вже триста років сидить!

А Перун йому і відповідає:

— Не сиджу вже я під землею! Я і є твоя смерть!

І тут почався справжній бій. Здолав Перун Скіпера-звіра. Підняв його просто в небо, а потім кинув на Матінку Землю. Від такого удару розкололася Земля і поглинула Скіпера. А на тому місці виросли Кавказькі гори, щоб Скіпер ніколи наверх не видерся.

Дажбог і Рось

Одного разу Бог грози Перун їхав на своєму коні берегом Дону. І раптом він побачив, що на іншому березі ріки діви-русалки водять хоровод. Найкрасивішою була русалка Рось. Це була дочка Дону й Асі Святогорівни. Дівчина взяла сплетений нею вінок і пустила його по хвилях. Потім вона звернулася до Перуна:

— Моїм обранцем може стати тільки той, хто зміг би переплисти Дон. Той, хто не злякався б швидкої течії. Тільки він зможе заслужити моє кохання.

Як почув Перун ці слова, перетворився на птаха-гоголя і кинувся в буйні води Дону. Але Дон, батько прекрасної Росі, не захотів віддавати Перуніву свою дочку. Тому він своєю найбільшою хвилею відкинув хороброго на крутий берег.

— Не заходь, Перуне Громовержцю, у мої володіння! — люто крикнув Дон. — Мої хвилі — вороги тобі! Не плавати тобі у водах блакитних, не переплисти на інший берег!

Рось дуже засмутилася:

— Не бувати, мабуть, нам чоловіком і жінкою! Так і залишуся я на цьому березі тонким деревцем, усім вітрам здобиччю і забавою!

Тоді Перун вирішив пустити через ріку блискавку. Блискавка вдарила в камінь, за яким сховалася Рось. І в камені з'явився вогненний образ.

Рось віднесла цей камінь до небесного коваля Сварога. Той обтесав камінь, став бити по ньому молотом, і тоді з каменю народився Дажбог. Тепер у Росі і Перуна з'явився син.

Коли хлопчик виріс, то став дуже сильним і могутнім. Кожен молодець і молодиця знали Дажбога, прославляли його за небувалу силу і молодечтво.

Чутки про силу Дажбога донеслися до Перуна. І той вирішив перевірити, чи правду говорять про Дажбога. Осідлав він Бурю-коня і помчав по землі Руській.

Як під'їхав Перун до Дажбога, крикнув йому гучним голосом:

— Дажбоже, славний воїне! Давай з тобою силою міряться! Давай з'ясуємо, хто із нас сильніший!

Стали Дажбог і Перун силою міряться. Такими були удари, що Мати Земля заблагала:

— Не можу витримати я вашої сили молодецької! Потисніть один одному руки, припиніть боротьбу!

І тоді вони зістрибнули зі своїх коней і стали боротися врукопашну. Обернувся Перун на орла, а Дажбог левом став. Лев став бити орла своїми величезними лапами. Перун не витримав і упав на землю. Дажбог схилився над переможеним і сказав:

— Хто ти? Кого переміг я в чесному бою?

І взяв Дажбог, що свого батька рідного ледь не вбив. Тут батько і син помирилися, заприсяглися любити і поважати один одного, в усьому один одному допомагати.

Тепер Дажбог славився як найдужчий воїн. Ніхто не міг перемогти його, ніхто здолати не міг.

І от одного разу перетворився Дажбог на ясного сокола. Злетів у піднебесся. Оглянув він широке поле і побачив, що їде по ньому поляниця-наїзниця. Їде, а сама спить. Коси її вогнем горять, шолом небо підпирає.

Дажбог вирішив і з нею свою силу випробувати. Опустився він на землю, обернувся витязем. Потім під'їхав до діви і вдарив її палицею. Златогорка від цього удару навіть не прокинулася. Дажбог дуже здивувався і знову вдарив. Але і тепер нічого не помітила поляниця. Тоді Дажбог зібрав усі свої сили і втретє вдарив. Тепер, нарешті, Златогорка прокинулася, узяла правою рукою Дажбога разом із конем і поклала у скриньку. Скриньку цю замкнула діва ключиком. А ключик у кишеню сховала. Так якийсь час їхали вони. А потім Златогорка відкрила скриньку і говорить Дажбогові:

— Стань мені, Дажбоже, вірним чоловіком. Тоді випущу тебе із скриньки. А якщо відмовишся, на одну руку покладу, іншою приплюсну. Ніхто про тебе і не згадає.

А Дажбог покохав Златогорку, тільки не мило йому було те, що вона сильніша за нього. Але тепер уже робити нічого. Став Дажбог Златогорці вірним чоловіком.

Якось зранку вирушили чоловік із жінкою по Святих горах. Тільки вихали в широке поле, побачили величезну кам'яну труну. Златогорка захотіла її приміряти, залізла в гробницю і закрилася. Тільки потім не змогла вона вийти. Адже цю труну Чорний Бог зачарував. Дажбог сильно засмутився, хотів визволити свою дружину. Підняв він високо меч-кладенець, став по труні бити. Тільки труна з кожним ударом усе міцнішала і міцнішала.

Що тут вдієш? Вирушив Дажбог до Вія. Хотів він попросити чарівний перстень, що може зняти закляття. Вій дав перстень, і Дажбог зняв чари із дівчини. Але життя їй було повернуте тільки на час, поки вона не народить Коляду.

Тепер поїхали Дажбог і Златогорка полем. Дажбог їде — за ним по полю жито встає. Златогорка їде — золоте колосся зріє.

Дажбог і Марена

Коли Златогорка померла, Дажбог залишився сам. Златогорка ж пішла в Наву. Дух її злився із духом богині Смерті — Марени. Тому Марена покохала Дажбога. Але Дажбог був вірний пам'яті своєї дружини, тому Марені нічого не залишалось, як приворожити його. Тепер у серці Дажбога запалала любовна туга.

Тільки Марена зовсім не хотіла, щоб Дажбог став її чоловіком. Вона кохала його, але ж він був не таким знатним, як Кощій.

А Дажбог хотів бачити поруч із собою тільки Марену. Марені набридли розмови Дажбога про кохання і вона змусила випити його заговорений мед. Як тільки Дажбог проковтнув краплю заговореного напою, перетворився на Золоторогого Оленя.

Перуну дуже не сподобалося, що його сина так скривдила Марена. Тому він пригрозив їй, що якщо вона не зніме з нього чари, то сама перетвориться на попіл. Довелось Марені повернути Дажбогу колишній вигляд. І як тільки став він перед нею у всій своїй красі, богиня покохала його ще більше. Ви-

рішила вона стати дружиною Дажбога. Влаштували великий бенкет. А після гуляння Кощій викрав Марену. Дажбог вирішив повернути свою дружину. Тільки чи жарт здолати Кощія! Побував Дажбог і в Пеклі, і перетворювався на Камінь, і купався у вогненних джерелах. І тут вирішив Кощій розіпнути його на Алатирській горі.

Але на допомогу Дажбогу прийшов батько. Був тільки один спосіб перемогти Кощія: добути Золоте Яйце. Саме в ньому спочивала смерть Кощія. Не знав Дажбог, що в Золотому Яйці була схована і загибель Всесвіту.

Дажбог розколов Золоте Яйце... Тепер без Смерті немає і Життя.

Стоять на землі Чорні гори. У них живе Чорний Змій. Звився він клубком, тільки злими очима поглядає. А воїни Чорного Змія всі по землі розсіялися.

Що робити людям? Як рятуватися? Полетіла Правда на небеса. Хотіла Правда поради просити в самого Небесного Пращура. А Кривда (Неправда) у той час на Сирій Землі залишилася. От і стала вона володаркою всієї Землі. Усе піднебесне царство під владою Кривди залишилося.

А Чорному Змієві вільно на землі живеться. Адже він — бог холоду, знищення і смерті. Слуги його — чорні чаклуни, волхви. Усі його володіння всіяні Зміями-Ламіями. Чорні ліси — обитель лісовиків і вовкулаків.

Чорний бог — Володар Пітьми, Пекельного царства. У нього є Чорний замок. Посеред нього стоїть величезний страшний трон. Завжди поруч із ним — богиня смерті Марена. Завжди перед ними — загробний суддя левоголовий Радагост.

Воеводу у війську Чорнобога служить Вій, брат бога неба Дия. Коли немає війни, тоді Вій полонених у Пеклі охороняє. Він тримає в руці вогненний бич. Ним він б'є всіх грішників, що у його владу потрапили. Повіки Вія такі важкі, що їх доводиться піднімати вилами. Безліч слуг оточують Вія, прислужують йому.

Якщо доведеться людині зустріти Вія, вона помирає як тільки той йому в очі гляне. Тільки сонячне світло страшить Вія. Тому він майже завжди під землею знаходиться.

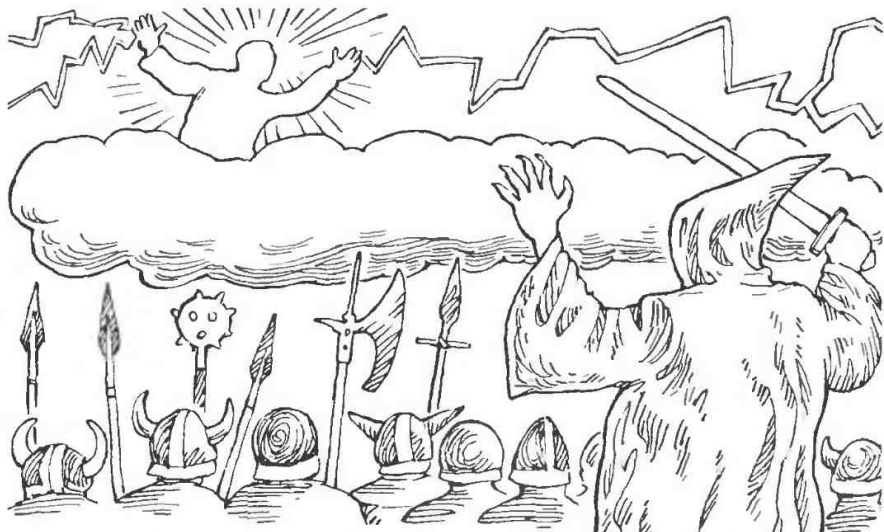
Також Чорному богові служать демони: син Вія — козлоногий Пан, чорний лелека Бака, дракон Яга, чаклуни Маргаст, сестриця Мага — Мазата, чаклунка Путана і демонія Чорна Калі.

Вовкулаки, чорні волхви і відьми складають військо Чорнобога. Йому служать усі сили пітьми, жителі Пекла, демони Пекла. У залежності і під владою Чорного бога весь темний бік Буття. Від Чорнобога віє холодом, безпросвітною пітьмою.

Побачити Чорного бога можна в чорній сутані. Можна почути, як він перебирає свої чотки. Чорний бог воює з усіма богами. Він безжалісний до храмів, безжалісний до книг.

Чорний бог хоче закувати всю землю льодами. Тому його ще називають Владикою Півночі.

Дружина його — богиня смерті Мара. У Чорнобога і Мари багато дітей. Усі вони демони і демоніці: Морок, Мор, Чорна Поміч, а також дочки Лихоманки. Вони викликають у людей страшні хвороби: Трясею, Глядею, Храпушу, Пухлею, Немею, Глухею, Ломею, Жовтею, Старею, Смутницю, Зябуху і Каркушу.

Довго так правив Чорнобог зі своїми помічниками. І от настав жахливий час: воїни Чорнобога — Чорного Змія — захопили майже весь Світ. Майже вся Земля покритася великими Льодами. І стало правити Землею зло. Стали злими люди, звірі і птахи...

Але так не могло тривати вічно, інакше всі люди винищили б одне одного. Тому, щоб побороти зло і повернути у світ Правду, у наш Всесвіт опустився Всевишній. Він переміг Чорнобога, і на Землю знову повернулися Правда та Добро.

Ріка Волга

Прийшов час, і бог Ра постарів. Тоді він прийшов до Небесної Корови і сказав: «Тіло моє ще живе, а серце і душа вже на небо просяться. Підними мене на своїх рогах високо в небо! Стану я небесною рікою — тією, що Яву і Наву розділяє».

Так з'явилася Ра-ріка. Вона піднялася високо в гори. Тепер їх називають Уральськими. Адже вони розташовані коло Ра-ріки. Тепер ми знаємо цю ріку як Волгу.

Ріки Кама й Ока

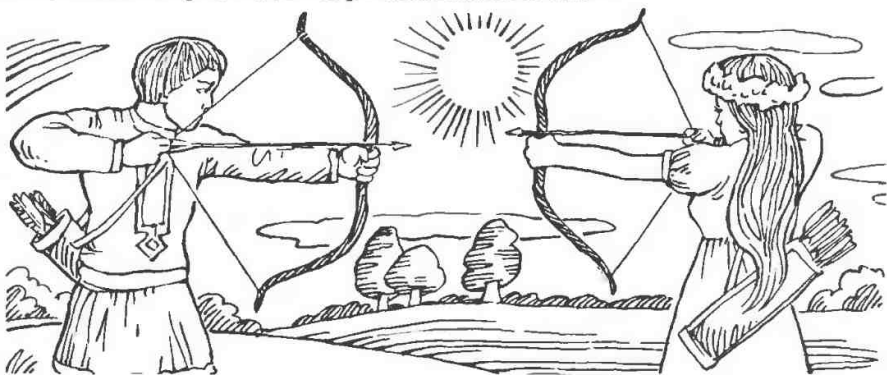
А на Сонячному Острові жили-поживали Рада і Кришень. У них на той час народився син. Він став богом любові. Назвали його Кама. Чорний Ворон, що давно літав над тим островом, викрав Каму, підняв його високо в небо і поніс над морем. Потім Чорний Ворон скинув дитину з висоти.

Так Кама потрапив у море. Його проковтнув величезний кит. І, здавалося, не буде дитині порятунку. Тільки Кама звернув свої молитви до Всевишнього. Всевишній почув його і сказав, щоб кит доставив Каму на Землю. Так Кама повернувся до своїх батьків. Батько дав своєму синові лук і стріли. Якщо Кама потрапить стрілою в серце, запалає воно коханням. Мати привела синові коня. Тепер усю землю він зможе об'їхати. І Сварог не залишив Каму без подарунка: він дав йому перстень. Якщо надягне Кама цей перстень на палець, то скоро й весілля бути. Прийшла і Лада-матінка. Вона дала юнакові червону троянду. Якщо подарує Кама цю троянду, то в серці вічно буде цвісти кохання.

Подякував Кама всім, хто обдарив його чудовими речами, сів на коня і рушив у путь-дорогу. Їхав якимсь Кама прекрасним квітучим лугом. На ньому він і помітив прекрасну богиню кохання Оку. Вони покохали одне одного. І незабаром зіграли весілля.

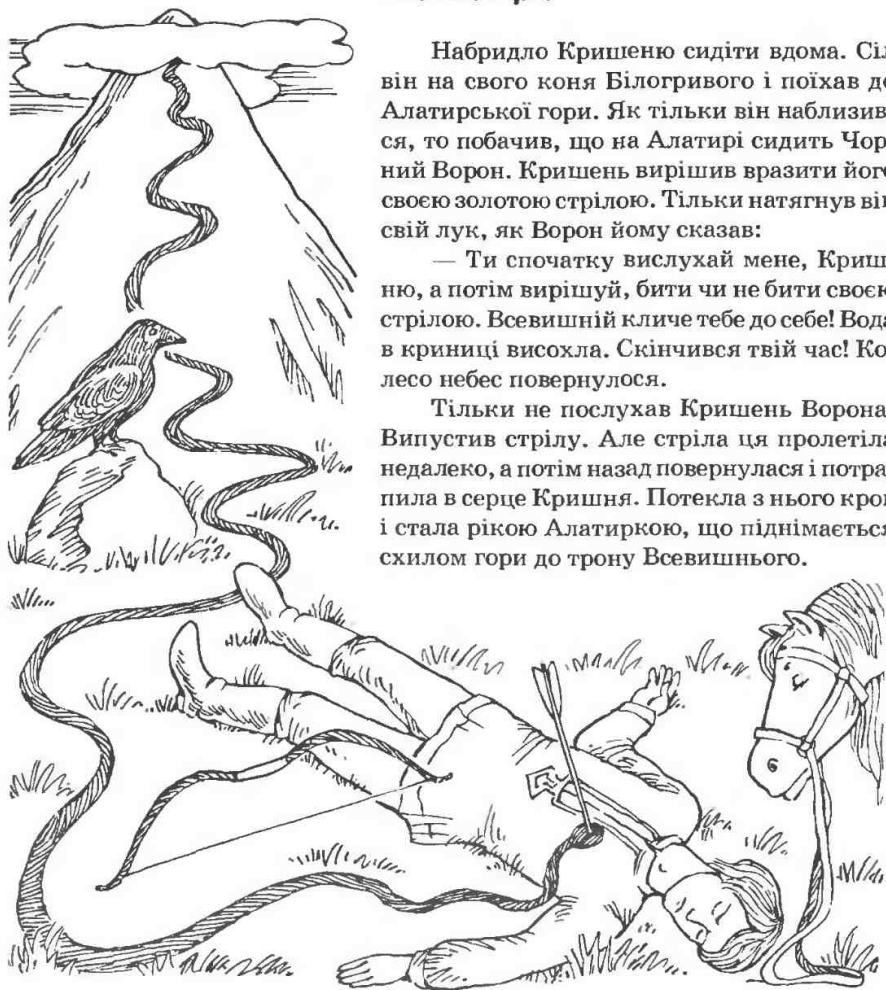
Та тільки і чоловік, і жінка були обоє заступниками кохання. Тому вони і посперечалися, чиї любовні чари сильніші. Як вирішити суперечку? Кама й Ока поїхали на той самий луг, де колись одне одного зустріли, і стали пускати одне в одного стріли. Чия стріла виявиться сильнішою? У чиєму серці кохання спалахне? Чари обох богів виявилися такими сильними, що як тільки стріли — червоні троянди — вразили серця Ками й Оки, вони впали на землю мертвими. Померли вони від кохання. З їхніх сердець потекли потоки крові та стали ріками Камою й Окою.

Набридло Кришеню сидіти вдома. Сів він на свого коня Білогривого і поїхав до Алатирської гори. Як тільки він наблизився, то побачив, що на Алатирі сидить Чорний Ворон. Кришень вирішив вразити його своєю золотою стрілою. Тільки натягнув він свій лук, як Ворон йому сказав:

— Ти спочатку вислухай мене, Кришеню, а потім вирішуй, бити чи не бити своєю стрілою. Всевишній кличе тебе до себе! Вода в криниці висохла. Скінчився твій час! Колесо небес повернулося.

Тільки не послухав Кришень Ворона. Випустив стрілу. Але стріла ця пролетіла недалеко, а потім назад повернулася і потрапила в серце Кришні. Потекла з нього кров і стала рікою Алатиркою, що піднімається схилом гори до трону Всевишнього.

СЕМАРГЛ СВАРОЖИЧ І КУПАЛИЦЯ

Семаргл Сварожич був Богом місяця і вогню, богом вогнених жертвопринесень і домашнього вогнища. Щоночі виходив він у небеса, щоб стояти на сторожі зі своїм вогненим мечем. Він не пускав у світ зло.

Та тільки богиня ночі Купалиця стала кликати його до Ра-ріки на русалії. Так називалися ігри, де юнаки й дівчата знаходили собі пару. Усе не погоджувався бог домашнього вогнища йти із Купалицею. Адже якби він пішов зі свого посту, то в земний світ міг би проникнути Чорний Змій. Жорстокий був цей Змій: відбирав молоко у корів, винищував посіви, забирив маленьких діточок з їх колисок.

Але от якось усе-таки домоглася свого Купалиця. Покликала вона Семаргла Сварожича. Залишив він свою варту в день Осіннього Рівнодення. Тоді Ніч стала довшою за день й у світ чорною хмариною проникнуло зло. Так відбувається тепер щороку.

А в день Літнього Сонцестояння, через дев'ять місяців, у Семаргла і Купалиці народжуються діти — Кострома і Купала. У цей день починаються Купальські свята.

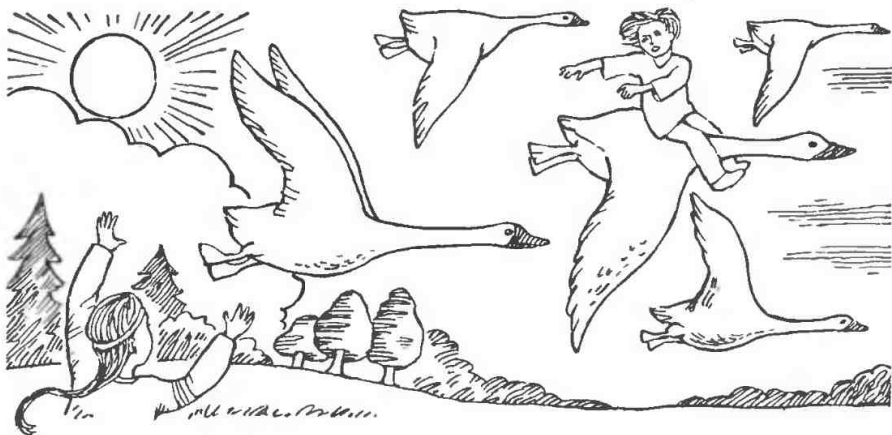
І от якось у день Купали до Ра-ріки прилетіла птаха смерті. Її звали Синирин. Вона співала чудові пісні. Тільки їх не можна було слухати. Адже всі, до кого долітали прекрасні звуки, забували про все на світі. Вони могли йти за цим птахом куди завгодно. Тоді Синирин заводила їх у царство Нави.

Саме в той день біля Ра-ріки гуляли Купала і Кострома. Хоча матуся попереджала їх про птаху смерті, вони не послухалися її. Підійшли якнайближче і стали слухати прекрасний спів птаха.

Так брат і сестра повинні були розстатися назавжди. Володар Пітьми наказав гусям-лебедям і птахові Сирич віднести маленького Купалу за тридев'ять земель. Кострома ж так і залишилася на березі ріки.

Багато років Кострома виходила на берег. Багато років кликала свого брата. Тільки він усе не з'являвся, усе не відкликався. Засумувала Кострома, стала квіти й трави перебирати і сплела вінок. Надягла вона його собі на голову. Раптом налетів сильний вітер і зірвав вінок з голови дівчини. За повір'ям це означало, що вона повинна тепер вийти заміж. Вінок упав у воду і поплав по ріці. А підбрав цей вінок Купала, що у своєму човні повертався додому.

Кострома не впізнала рідного брата. Брат же не впізнав сестри рідної. За звичаєм юнак і дівчина одружилися. Тільки після веселого весілля дізналися Кострома і Купала про те, що вони брат і сестра.

Від такої ганьби взялися брат із сестрою за руки і кинулися в глибоку ріку. Кострома стала русалкою. Але боги пожаліли юнака й дівчину і перетворили їх на квітку купала-та-мавка. Тепер вона називається брат-і-сестра.

У бога сонця Ра було два сини: Велес Суревич і Хорс. Як кажуть, бог сонця Ра народився з обличчя Рода. Саме Ра багато тисяч років правив сонячною колісницею і вивозив Сонце на небесний звід.

Коли Ра втомився, то перетворився на ріку Ра. А з ріки Ра стали черпати Сур'ю. Сур'я — це такий сонячний медяний напій.

Кому ж тепер було правити колісницею Сонця? За цю справу взявся син Ра — Хорс.

Правити колісницею Сонця і вивозити світило на небо — завдання не просте. Тому перед самим ранком Хорс відпочивав і набирався сил на сонячних островах Радості. Один із цих островів — Родос. Коли Хорсу приходив час вивозити Сонце на небо, до нього приїжджав на білому коні Ра-нок. Він говорив Хорсові:

— Час тобі вивозити Сонце на небо. Час Сонцю світити всьому живому! Час Сонцю дивитися на землю зі сходу!

Коли ж Сонце обходило все небо, коли вже повинен був настати вечір, до Хорса приїжджав на чорному коні Вечірник. Він говорив:

— Сонцю настав час заходити за гори! Сонцю настав час залишати свою золоту колісницю!

Щоб розпрягти коней Сонця, Хорс кликав до себе ворожок. Тепер Сонце може відпочити, може лягти спати. Колісницю, на якій сидить Сонце весь день, воли везуть по нічному небу, по Молочному Шляху до світанку, до островів Радості. А звідси знову зранку Сонце підніметься на золотій колісниці.

Так було щоранку, щодня і щовечора. І от одного разу, коли Хорс знову проїжджав небесним зводом, погляд його впав униз на землю. Він побачив, що коло острова Буяна купаються Зоря-Зоряниця зі своїми сестрами — Полуденницею, Вечіркою і Ніччю-Купальницею.

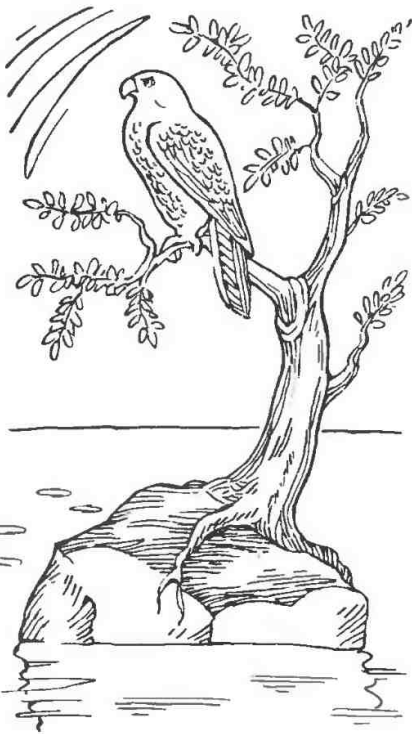
Як тільки Хорс побачив зірку Зорю-Зоряницю, відразу закохався в неї. Він вирішив взяти собі за дружину цю прекрасну дівчину. Зоря-Зоряниця теж покохала Хорса. Незабаром зіграли весілля. На свято зібралися всі небожителі.

Були тут і дочки Лади — богині життя, смерті й кохання: зеленоока, золотоволоса Жива, чорнява Марена і білява блакитноока Леля. Вони прилетіли на своєму летючому кораблі й принесли подарунки. Зорі була подарована золота хустка. Якщо її розгорнути раннього ранку, то все піднебесся заллється ранковим прекрасним світлом. А Хорсові подарували чашу із живою водою. Той, хто випивав із цієї чаші, міг жити вічно.

ДЕННИЦЯ — СИН ХОРСА

Зажили Хорс і Зоря-Зоряниця щасливо. Народилися в них дочка Радуніця і син Денниця.

Денниця любив перетворюватися на сокола і літати у синьому небі над спокійним морем. Коли ж він втомлювався, то сидів на гілочці ясена на камені, що піднявся посеред моря. Поруч по хвилях моря плавала його сестра Радуніця, яка любила перетворюватися на білого лебедя. Одного разу Радуніця запитала свого брата:

— Чому ти такий сумний, ясний соколе? Про що ти задумався? Нудно тобі стало в рідних просторах? Що вабить тебе в широкий далечини?

Денниця своїй сестрі відповів:

— Ніколи не піднімався я вище сонця! Ніколи не піднімався я вище зірок ясних! Стати я хочу подібним до Всевишнього!

У такому настрої полетів Денниця до свого батька Хорса. Став він просити його виконати синівське бажання. Хорс пообіцяв Денниці виконання будь-якого бажання. Тоді став просити Денниця дозволу проїхати на сонячній колісниці, щоб зор'яним шляхом добратися до трону Всевишнього.

Хорс дуже засмутився і сказав Зоряниці:

— Ти все думаєш, що небесний шлях багатий прекрасними містами, палацами і храмами... Знай, що колись на небесному шляху ти зустрінеш звірині образи! Там і Земун круторога, і Рак, що кожному грозить своїми величезними клішнями, і Лев, що потрясає небо своїм страшним риком, і Скорпіон, і Седуни роги, і Щука!

Тільки не послухав Денниця свого батька, сів у колісницю Сонця і поїхав небесним шляхом. Тільки він вийшов на небо, як коні Хорса почали вперто не слухатися, адже не знали вони свого нового візника. Понесли вони сонячну колісницю, спалюючи Небо і Землю. На Землі запалали ліси і скипіли моря. Мати Земля вся у вогні та димі сказала Сварогу:

— Чому перуни на допомогу нам не приходять? Чому моїх дітей і онуків не жаліють? Чому дають Світові земному у вогні гинути?

Сварог розлютився і запустив у колісницю Денниці блискавкою. Тоді Денниця впав зіркою біля острова Буяна.

Після цього Сонце цілий день не піднімалося на небозвід. Увесь світ горів пожежами. Зоря-Зоряниця і Радуниця стали літати по світу й шукати тіло Денниці. Знайшли вони його коло острова Буяна. Похований був неслухняний юнак у хащі лісу. Могила Денниці оточили вільхи з осиками. Так у тіні дерев і спочивав син Хорса. Сльози, що лили Зоряниця і Радуниця, застигли під променями жаркого Сонця і перетворилися на бурштин.

Всевишній пожалів Денницю й обернув його душу на зірку. Тепер вона сяє зранку і передвіщає настання дня.

ЯК КИТОВРАС ПОБУДУВАВ ХРАМ ВСЕВИШНЬОГО

Коли Хорс отримав у подарунок чашу із живою водою, то став ще могутішим і вищим богом. Став він піклуватися про очищення душі кожного.

Жив у той час кентавр Китоврас — голова, груди і руки в нього були людські, а круп і ноги — кінські.

І от кентаврові Китоврасу повелів Хорс у спокуту гріхів спорудити біля Алатирської гори храм Всевишньому. Камені ж, з яких потрібно було будувати храм, мають бути особливими — їх не повинно було торкатися залізо. Адже вважалося, що залізо опоганює каміння.

Тоді Китоврас сказав богові Сонця:

— Камінь, з якого буде споруджений храм Всевишнього, повинний бути цільним. Але коли я почну над ним працювати, не уникнути дотику металу. Тому потрібно нам просити Гамаюн, щоб вона своїм пазуром обтесала без заліза камінь Алатир.

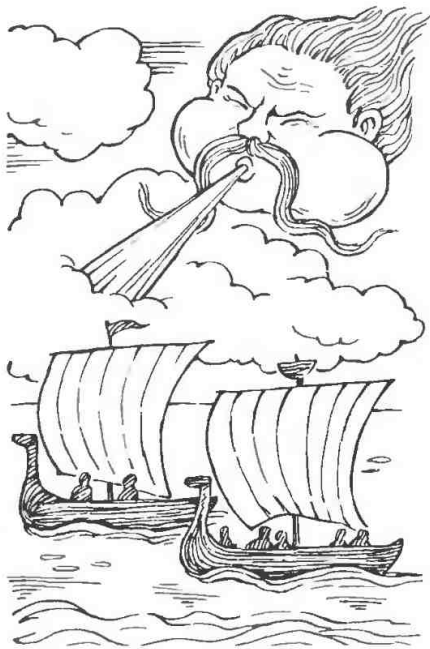
Китоврас і Хорс звернулися до птахи Гамаюн. Птаха погодилася допомогти спорудити храм Всевишнього. Так він був побудований на Алатирській горі Китоврасом і птахою Гамаюн.

Тепер стоїть він на сімох верстах, на вісімдесяти зведений стовпах. Вищого за нього немає в піднебесі. А навколо храму посаджений Ірійський сад, обгороджений парканом срібним, і на всіх стовпах стоять свічки. Вони ніколи не згасають.

Стрибог народився на початку часів із дихання бога Рода. Стрибог по-вєлівав вітрами. Також він разом із Перуном керував грозами і блискавками. Він допомагав Перуну в його боротьбі зі Скіпером-звіром, а Хорсові — у боротьбі з Місяцем.

У Стрибога було багато синів та онуків. Усі вони були вітрами: Посвист, Подага, Погода. Посвист був найстаршим сином Стрибога. Він був богом бурі. Його домом були гори на півночі. Подага був наймолодшим, найпосушливішим вітром. Його дім був у пустелі на півдні. Погода був теплим, ласкавим і легким вітром. Тому його і називали богом гарної погоди.

Інші вітри звалися Сіверко, Південний, Західний і Східний. Сіверко ніс холод від Льодовитого Океану. Тільки до літа Сіверко ставав добрішим. Південний вітер славився гарячою вдачею. Він приносив на землю благодатне тепло і посушливу спеку. Західний вітер рідко бував сердитим. Тому люди любили його. А Східний вітер був найпідступнішим, характер у нього був норовистим, непередбаченим.

Звичайно, моряки шанували Стрибога. Адже він міг перетворитися на птаха Стратим, викликати або приборкати бурю.

Моряки споруджували храми Стрибогові. Вони знаходилися на морських островах, біля гирла рік. До цих храмів припливали кораблі, що були навантажені багатими дарами.

МОРСЬКИЙ ЦАР

Морський Цар правив підводним світом разом із царицею Білорибицею.

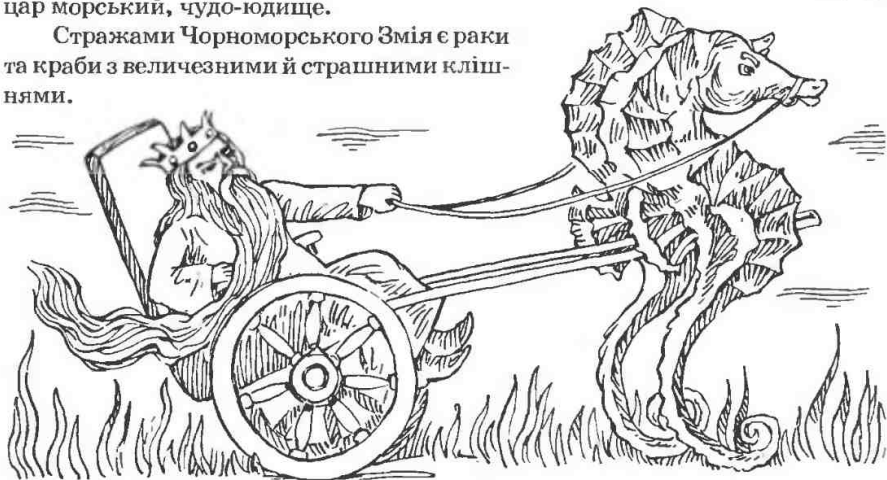
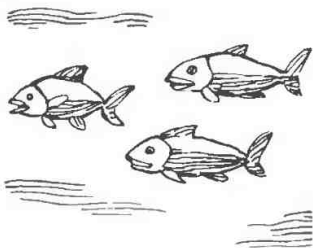
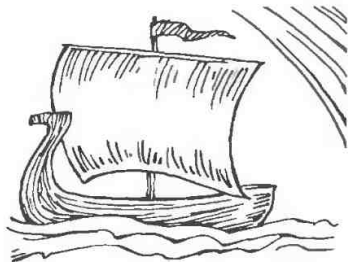
Прекрасний підводний палац був у Морського Царя. Морське військо допомагало цареві в битвах. По своїх володіннях Морський Цар роз'їжджав на золотій колісниці.

Який настрій Царя — така і погода. У гніві він піднімав хвилі й топив кораблі, а в радості доносив їх до островів швидше, ніж буйний вітер.

У водному царстві, на дні Океану, є печера, що веде в Пекло. Саме із цієї печери може вийти Великий Чорний Змій.

У печері сидить Чорноморський Змій — цар морський, чудо-юдище.

Стражами Чорноморського Змія є раки та краби з величезними й страшними клішнями.

Пророкування Святогору

Батьком Святогора був Рід. На самому початку часів його поставили охороняти дорогу в Наву. Той самий шлях, що веде до стовпа, який підтримує небесний звід.

Давним-давно сказали Святогорові, що дружиною його стане чудовисько, яке живе за морем. Святогор спочатку не повірив, а потім дуже засмутився. Тоді і вирішив він вирушити до далеких островів.

Довго тривала подорож Святогора. І от, нарешті, прибув він на маленький острів. Жодної людини не зустрів подорожанин. Тільки старі порожні будиночки траплялися йому на шляху. Коли Святогор дійшов до міського замка, то побачив Змію. Це і була його наречена. Святогор дуже злякався і вдарив її чарівним мечем. Для того щоб очистити свою душу, Святогор залишив на вівтарі старого храму золотий алтин. Тоді Змія перетворилася на прекрасну царицю Пленку. Дівчина змогла розповісти Святогору про те, що колись давним-давно зачарував її Чорноморський Змій. А зачарував тому, що вона відмовилася вийти за нього заміж.

А тепер Пленка взяла чарівний алтин Святогора і збагатила ним усе місто. З одного цього алтина цілий потік золота звернувся на добро людям. Знову залунав на вулицях дитячий сміх, повернулася радість у будинки. Місто знову стало багатолюдним, у ньому були побудовані прекрасні палаци та храми.

Після чудесного перевтілення Пленка спорядила караван кораблів, навантажених золотом та дорогоцінними каменями, і поплила торгувати за море до Царгорода. Тут і правив Святогор. Звичайно, зустрівшись, Святогор і Пленка одружилися. У них народилося багато дочок — Пленкинь.

Пророкування збулося. Звучало воно страшно, але принесло Святогору тільки щастя.

Святогор та Іван

Одного разу богатир Святогор охороняв стовп, що підпирає небесний звід. Засумував він і вирішив піднятися на небозвід. Зоряний шлях привів його до трону Всевишнього.

Коли Всевишній побачив його, то сказав:

— Ти — могутній і добрий помічник мені. Тому я хочу виконати будь-яке твоє бажання!

Святогор захотів стати сильнішим і мудрішим за всіх богів і духів. Всевишній, як і обіцяв, виконав його бажання і сказав:

— Як і хотів ти, будеш сильнішим за всіх богів та духів, але все-таки слабший за камінь! Будеш ти мудріший за всіх богів і духів, але від хитрості людської не вбережешся!

Як же міг Святогор бути слабший за камінь, якщо він був сином Матері Сирої Землі! Як же міг він бути дурнішим за людину, якщо він був богом!

Як тільки подумав так Святогор, на Землі народилася людина — Іван. Коли Іван виріс, то дізнався, що у Святогора є прекрасна дочка — Меря. Як тільки побачив Іван дівчину, відразу покохав її і став просити руки Мері у Святогора. Святогор дуже розсердився. Як могла проста людина одружитися із його прекрасною дочкою-богинею!

Трохи подумавши, Святогор сказав Іванові:
— Не можу я віддати тобі свою дочку, поки не перевірю твої сили. Доведеться тобі сховатися від мене три рази. Якщо не зможу я тебе знайти, то візьмеш дочку мою Мерю собі за дружину.

Якщо знайду я тебе, не жити більше тобі на світі!

Так і зробили. Перший раз Іван перетворився на в'яз і став у лісі. Та куди ж людині від Святогора сховатися! Знайшов він Івана. Другий раз обернувся Іван на зірку і сховався на нічному небі. Але і тепер Святогор його відшукав.

А знаходив Святогор нареченого своєї дочки тому, що мав Віщенську книгу, що все йому розповідала.

І тоді Іван знайшов птаху Гамаюн і запитав її, як сховатися від Святогора. Гамаюн захотіла допомогти Івану. Птаха дала йому три чарівні пір'їнки. Іван помахав чарівними пір'їнками над Віщенською книгою і наказав їй мовчати, а потім перетворився в перстень на руці своєї нареченої Мері.

Що тут поробиш? Одружив Святогор Івана і Мерю.

І добре, що вдалося Івану вижити. Тому що саме він пережив Всесвітній Потоп. Іван врятувався в ковчегу (кораблі), що побудував його син Садко. Там же він врятував свою родину. Іван узяв на корабель представників тварин і насіння рослин. Так було врятоване життя на нашій планеті.

Коли Всевишній наділив Святогора величезною силою, той більше не міг сходити зі Святих гір. Адже Мати Сира Земля не могла витримати такого могутнього бога.

Коли про силу Святогора дізнався Перун, то вирішив її випробувати. Він сів на Бурю-коня і вирушив до Святих гір. Як тільки Перун побачив Святогора, він закричав:

— Чув я, що сильнішого за тебе немає! Чув я, що навіть Мати Сира Земля тебе вже носити не в силах! Та тільки зі мною тобі все одно не зрівнятися! Виходи на бій!

А Святогор йому відповідає:

— Куди ж тобі зі мною боротися? Ти, звичайно, сильний, та тільки серед Сварожичів. А я — син Сирої Землі! Не здолати тобі мене!

Зрозумів Перун, що не перемогти йому Святогора ні словом, ні ділом. Тоді вирішив він з ним побратися. І поїхали вони разом по Святих горах.

Їхали, їхали... І тут бачать, іде попереду подорожанин. Чоловік, мабуть, довго йде, втомився. Та ще і сумку на плечі тягне. Вирішили його Святогор і Перун наздогнати. Коней пришпорили, що було сили понеслися по горах. А наздогнати не можуть.

Стали вони гукати подорожанина. Він і зупинився. І тоді вони запитали, що він ховає в сумочці. Поклав перехожий сумочку і сказав:

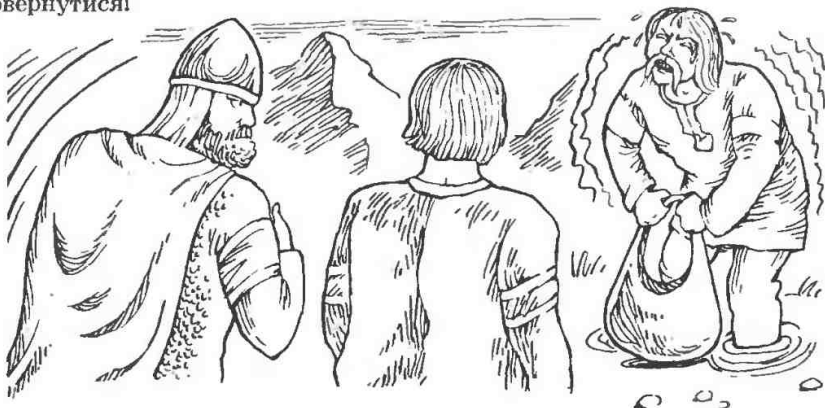
— Якщо зможете її підняти, тоді дізнаєтеся.

Першим вирішив спробувати Перун. Уже десятима потоми сплив, а хоч трошки відірвати від землі не може. Поки тяг сумочку, у землю по коліна загруз.

Тепер черга Святогора силу свою випробувати. Відірвав він сумочку від землі, а сам по пояс у землю загруз.

І сказав Святогор:

— Що ж таке ти у своїй сумці носиш, що я таку вагу підняти не можу? Мабуть, сила моя закінчується! Мабуть, на землю мені тепер доведеться повернутися!

А перехожий Святогорові відповідає:

— У цій сумочці тяга земля, у ній лежить сам Чорний Камінь.

Здивувалися Святогор і Перун. Стали перехожого розпитувати:

— Ти ким народжений? Хто твої батьки? Хто ім'я по батькові тобі дав?

— Я — Велес. Батьки мої — Сур'я й Амелфа.

Так знову збулося пророкування Всевишнього. Переміг Святогора Камінь. Тепер Святогор став горою. Ця гора називається Арарат.

А Перун, після того як побратим його Святогор перетворився на гору, по Чорному Каменю вдарив. Від цього удару почався Всесвітній Потоп.

САДКО І ДОЧКА МОРСЬКОГО ЦАРЯ

Коли Іван і Меря одружилися, у них народився син Садко. Жила вся сім'я у славному Царгороді.

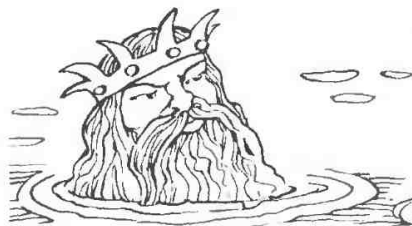
Набридло Садкові сидіти в теремі. Вирішив він піти до Ільмен-озера. Сів юнак під крислатим деревом і став грати на яровчатих гусях. І раптом вийшов з озера бог Ільм Озерний.

— Славно ти, Садко, граєш! — сказав Ільм. — Так славно, що і мене потішив. За це я тебе нагороджу. Побийся об велику заставу з купцями царгородськими, що виловиш в Ільмені рибу-золоте перо, і я допоможу тобі.

Погодився Садко. Пішов він у Царгород і побився із купцями об велику заставу. Обіцяли купці Садкові всі крамниці й товари Царгорода.

Сталося все так, як сказав Ільм: виловив Садко рибу-золоте перо. Тепер Садко став найбагатшим купцем у місті.

Не простим був Садко. Та й помічники в нього були великі. Сам бог Велес допомагав Садкові в торговельних справах. Дуже був вдячний Садко богові. Тому і побудував йому багатий храм. А потім спорядив торговельний флот з тридцятьма кораблями і поплив торгувати в заморські країни.

Довго плавав Садко морями і, нарешті, назад вирішив повернутися. Тільки в Чорному морі подорожан буря застала. Сказав тоді Садко:

— Плавали ми Чорним морем, а данину Морському Цареві сплатити забули!

Тільки промовив це Садко, як на хвилях захитався вогненний човник. У ньому до корабля підплили слуги Морського Царя. Вони зажадали замість данини самого Садка. Що тут було робити! Довелося Садкові пливати до Морського Царя.

Морський Цар тоді саме бенкет улаштував. Дуже захотілося йому послухати, як Садко грає на своїх чарівних гусях. Почав Садко грати. Тільки вдарив у струни, Морський Цар у танок кинувся.

Тут з'явився перед Садком Велес і промовив:

— Що ж ти робиш, Садко! Хіба не знаєш ти, що від танцю цього хвилі на морі піднімаються? Хіба не знаєш ти, що від танцю цього кораблі під воду йдуть, люди гинуть?

Садко, як тільки почув слова Велеса, зламав свої гуслі, й Чорноморець перестав танцювати. Тільки Морському Цареві так сподобалася гра Садка, що той вирішив його нагородити. Запропонував Морський Цар Садкові одружитися із його дочкою Ільмарою.

Красивою була Ільмара. Зіграли весілля. Коли бенкет закінчився, лягли спати чоловік із жінкою. А як прокинувся Садко, побачив, що спав він біля ріки Ільмари. Тепер ця ріка тече коло стін Царгорода. Так Садко дістався до рідного дому раніше за своїх друзів-корабельників.